

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.3.4.
COM(2016) 140 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**Második jelentés a vízumliberalizációs ütemterve követelményeinek teljesítése során
Törökország által tett előrelépésekről**

{SWD(2016) 97 final}

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió (a továbbiakban: az EU) 2013. december 16-án, az EU–Törökország visszafogadási megállapodás aláírásával egyidejűleg **vízumliberalizációs párbeszédet** indított Törökországgal¹. A vízumliberalizációs párbeszéd *a Törökország tekintetében bevezetendő vízummentességre vonatkozó ütemterven* (a továbbiakban: az ütemterv) alapul – e dokumentum határozza meg azokat a követelményeket, amelyeket Törökországnak teljesítenie kell ahhoz, hogy a Bizottság javaslatot tehessen az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az 539/2001/EK rendelet arra irányuló módosítására, hogy lehetővé tegyék a török állampolgárok számára a schengeni térségen belüli vízummentes utazást (bármely 180 napos időszakon belül 90 napot meg nem haladó időtartamú) rövid távú tartózkodás esetén. Az ütemtervben meghatározott 72 követelmény öt témakörbe sorolható: az okmányok biztonsága; migrációkezelés; közrend és közbiztonság; alapvető jogok, valamint az irreguláris migránsok visszafogadása.

A Bizottság 2014. október 20-án elfogadta *a vízumliberalizációs ütemterve követelményeinek teljesítése során Törökország által tett előrelépésekről szóló első jelentést* (a továbbiakban: az első jelentés)². Az első jelentés minden egyes követelmény tekintetében értékelte Törökország teljesítményét, és ajánlásokat fogalmazott meg a további teendőkről.

Az első jelentés közzétételét követően 2015. február 26-án, 2015. december 14-én és 2016. január 19-én magas szintű találkozóra került sor a Bizottság és a török hatóságok között a vízumliberalizációs párbeszéd jegyében. A Bizottság 2015 áprilisa és júliusa között hét törökországi szakértői missziót szervezett, amelyekben a tagállamok, a Bizottság, a Frontex, az EASO és az Europol szakértői, valamint az EU törökországi küldöttségének tagjai vettek részt, hogy megvizsgálják Törökország jogalkotási és közigazgatási gyakorlatait, illetve értékeljék az ütemterv követelményeinek teljesítése terén tett esetleges előrelépéseket. Emellett a visszafogadási vegyes bizottság 2015. július 15-én és 2016. január 19-én is ülést tartott az EU–Törökország visszafogadási megállapodás végrehajtásának értékelése céljából.

A 2015. október 15-én jóváhagyás fenntartásával elfogadott EU–Törökország közös cselekvési tervről³ folytatott tárgyalások, valamint a 2015. november 29-i EU–Törökország csúcstalálkozó alkalmával szintén a török hatóságokkal folytatott megbeszélések napirendjére került, hogy miként mozdítható elő az ütemterv Törökország általi végrehajtása. A csúcstalálkozón a török fél kifejezte elkötelezettségét az ütemterv végrehajtásának felgyorsítása iránt, többek között az EU–Törökország visszafogadási megállapodásban foglalt rendelkezések teljes körű alkalmazásának előrehozása révén, azzal a céllal, hogy lehetőség szerint 2016 októberéig lezáruljon a vízumliberalizációs folyamat⁴. Az Európai Unió üdvözölte e kötelezettségvállalást.

A vízumliberalizációs ütemterve követelményeinek teljesítése során Törökország által tett előrelépésekről szóló jelenlegi, második jelentés (a továbbiakban: a második jelentés) a

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1259_en.htm

² A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a vízumliberalizációs ütemterve követelményeinek teljesítése során Törökország által tett előrelépésekről (COM(2014) 646 final), http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1173_en.htm.

³ A közös cselekvési terv szövege itt olvasható: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_en.htm.

⁴ Az uniós állam-, illetve kormányfők és Törökország részvételével tartott találkozón elfogadott nyilatkozat teljes szövege itt olvasható: <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2015/11/29-eu-turkey-meeting-statement/>.

Bizottság által a fent említett szakértői missziók és találkozók keretében gyűjtött információkon, valamint a török hatóságoktól, a tagállamoktól, az uniós ügynökségektől és egyéb forrásokból származó tájékoztatáson alapul. E dokumentum elemzést nyújt az ütemtervben meghatározott követelmények Törökország általi végrehajtásának 2016. februári helyzetéről, és konkrét ajánlásokat fogalmaz meg azokra az intézkedésekre vonatkozóan, amelyeket Törökországnak végre kell hajtania a követelmények maradéktalan teljesítéséhez való közeledés érdekében.

A második jelentést egy bizottsági szolgálati munkadokumentum⁵ kíséri, amely részletesen bemutat számos olyan jelentős intézkedést, amelyet Törökország 2014 októbere óta végrehajtott vagy most hajt végre az ütemterv követelményeinek teljesítése céljából. A munkadokumentum ezen túlmenően – a vízumliberalizációs párbeszéd módszertani követelményeinek megfelelően – elemzi az esetleges jövőbeli vízumliberalizáció várható migrációs hatását is⁶.

A második jelentés az ütemterv felépítését követi, tehát egyenként számba veszi az öt témakört, külön feltünteti a még nem teljes mértékben teljesített követelményeket, illetve olyan intézkedéseket javasol, amelyek révén a török hatóságok elérhetik a kitűzött célokat.

2. 1. TÉMAKÖR: AZ OKMÁNYOK BIZTONSÁGA

Az első jelentés rámutatott, hogy Törökország már érdemi előrelépést tett az okmányok biztonságát illetően meghatározott referenciaértékek teljesítése felé.

A közelmúltban további kedvező fejlemények történtek (amelyeket a bizottsági szolgálati munkadokumentum részletesen bemutat), ezek közé tartozik konkrétan a néhány, még meglévő nem biometrikus útleveél forgalomból történő kivonása, a lejárt útlevelek érvénytelenítésére vonatkozó biztonságosabb eljárás bevezetése az okmányok esetleges csalárd újrafelhasználásának elkerülése érdekében, valamint a biometrikus adatokat tartalmazó és 10 évig érvényes új, megbízhatóbb személyazonosító okmányok közeljövőbeli kibocsátását lehetővé tevő jogi és technikai intézkedések elfogadása.

A haladás ellenére azonban Törökországnak további fontos lépéseket kell tennie annak érdekében, hogy maradéktalanul eleget tegyen az e témakörbe tartozó követelményeknek:

- a török útlevelek biztonsági elemeit összhangba kell hozni a 2252/2004/EK tanácsi rendeletben foglalt uniós normákkal, vagyis Törökországnak meg kell kezdenie a kapcsolat nélküli chippel ellátott útlevelek kibocsátását, amelyek az okmány birtokosának arcképe mellett az ujjnyomatait is tartalmazzák⁷;
- a török bűnüldöző hatóságoknak időben meg kell osztaniuk a tagállami hatóságokkal az EU-ba utazó személyeknél talált hamis vagy megtévesztő okmányokra vonatkozó információkat;

⁵ A vízumliberalizációs ütemterve követelményeinek teljesítése során Törökország által tett előrelépésekről szóló második jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2016) 97).

⁶ A Törökország tekintetében bevezetendő vízumliberalizáció biztonságra gyakorolt hatásairól készült értékelést a következő jelentéssel egyidejűleg hozzák nyilvánosságra.

⁷ Az ütemtervben foglaltaknak megfelelően a vízummentesség életbe lépését követően kizárólag a biometrikus útlevelel rendelkező török állampolgárok utazhatnak vízummentesen, összhangban a 2252/2004/EK tanácsi rendeletben foglalt normákkal.

- bővíteni kell a török rendőrség és a légitársaságok földi személyzetének kapacitásait Törökország legfontosabb nemzetközi repülőterein az EU-ba tartó utasok által használt hamis vagy megtevesztő úti okmányok, vízumok és tartózkodási engedélyek felderítése érdekében, főként a képzés fokozása és a tagállamokból Törökországba kiküldött bevándorlási összekötő tisztviselőkkel való együttműködés javítása révén.

3. 2. TÉMAKÖR: MIGRÁCIÓKEZELÉS

Az első jelentés hangsúlyozta, hogy Törökország már érdemi előrelépést tett az ütemterv második témakörében meghatározott referenciaértékek teljesítése felé.

A török hatóságok 2014 októbere óta újabb érdemi lépéseket tettek a migrációkezeléssel foglalkozó főigazgatóság operatív kapacitásának további megerősítése érdekében. Törökország emellett több, a nemzetközi védelemmel kapcsolatos jogi aktust is elfogadott, köztük a 2014. október 22-i rendeletet, amely átmeneti védelmet biztosít a Szíriából érkező valamennyi menekült számára, valamint a 2016. január 15-i rendeletet, amely lehetővé teszi a szíriai menekültek számára a munkavállalási engedély kérelmezését.

A török hatóságok szorosabbra fűzték görög és bolgár kollégáikkal a közös szárazföldi határon folytatott határigazgatási együttműködést. Emellett több lényeges intézkedést hajtottak végre a vízumkezelési és határigazgatási rendszer megszilárdítása céljából. Törökország január 8-án vízumkötelezettséget vezetett be a harmadik országokból légi vagy vízi úton Törökországba érkező szíriaiakkal szemben, majd február 5-én megszüntette annak lehetőségét, hogy az iraki állampolgárok vízumot kapjanak a határon. Törökország 14 tagállam tekintetében kétoldalú visszafogadási megállapodásról szóló tárgyalásokat indítványozott, az irreguláris migráció lehetséges forrásának tekintett 18 ország állampolgáraira nézve pedig megkezdte az átutazóvízum bevezetésének előkészületeit.

Végül, az embercsempészet kezelése érdekében Törökország fokozta a bűnüldöző hatóságok erőfeszítéseit, ideértve a szárazföldi közös műveleteket is, és a Török Nemzeti Rendőrség és Csendőrség keretében rendkívüli egységeket hozott létre az embercsempészet és emberkereskedelem elleni küzdelem céljából.

A bizottsági szolgálati munkadokumentum részletes áttekintést nyújt valamennyi végrehajtott intézkedésről.

Mindennek ellenére a 2. témakör egyes követelményei továbbra is csak részben teljesülnek.

Ezek egyike azzal áll összefüggésben, hogy Törökország változatlanul megkülönböztető vízumpolitikát érvényesít a tagállamokkal szemben⁸.

A teljesítetlen követelmények közül a Törökországgal szembeni azon elvárás a legfontosabb, amelynek célja a **„megfelelő határellenőrzés és határfelügyelet végzése [...] úgy, hogy annak eredményeként jelentősen és tartósan csökkenjen a Törökország határait illegális módon sikeresen átlépő személyek száma, a ki- és a belépés tekintetében egyaránt”**. 2015-ben a török területek szabálytalan elhagyása után az EU szárazföldi és tengeri hatáira érkező migránsok és menekültek száma elérte a 888 457 főt. Ez nagyjából 17-szerese a 2014

⁸ A tagállamokkal szemben alkalmazott vízumkövetelményekkel kapcsolatos információk a bizottsági szolgálati munkadokumentumban találhatók.

folyamán regisztrált létszámnak. A probléma sajnos továbbra is fennáll: 2016 januárjában 68 650 ilyen személyt regisztráltak⁹.

A szabálytalan határátlépések számának emelkedése a Szíriában és más országokban dúló konfliktus nyomán kialakult széles körű menekültválsággal is összefüggésbe hozható. A török hatóságok – amelyek feladata a szabálytalan határátlépések megakadályozása – rendkívüli kihívással néznek szembe, hiszen több mint 2,5 millió szíriai és 200 000-nél is több más országokból származó migráns és menekült tartózkodik az ország területén. Elismerést érdemel, hogy a török parti őrség 2015-ben az előző évhez képest hétszer több, azaz mintegy 91 612 olyan migránst, illetve menekültet tartóztatott fel és mentett meg, akik szabálytalanul próbáltak uniós területre jutni. Ugyanakkor a török hatóságok által végrehajtott intézkedések továbbra sem kielégítőek, már csak a szabálytalanul érkezők pusztán létszámából adódóan sem.

E kihívás sikeresebb kezelése érdekében a török hatóságoknak sürgősen további intézkedéseket kell bevezetniük, amelyek átfogóan kezelik a probléma különböző vetületeit. A Bizottság e tekintetben az alábbi lépések megfontolását javasolja Törökországnak:

- Mindenekelőtt meg kell erősíteni az Égei-tenger térségében tevékenykedő török parti őrség felügyeleti és feltartóztatási kapacitásait. E célból fel kell gyorsítani a Törökország és az EU által finanszírozott mindazon projektek végrehajtását, amelyek egyidejűleg irányulnak a parti térséget ellenőrző radarrendszer kifejlesztésére, valamint a rendelkezésre álló járőrhajók mennyiségének, minőségének és part menti jelenlétének fokozására és operatív kapacitásaik bővítésére. A parti radarrendszer létrehozásáig érdemes megfontolni a haditengerészeti radarrendszer használatát a szabálytalan távozások megakadályozása céljából.
- A parti őrségre háruló terhek enyhítése érdekében bővíteni kell a part menti térségben vagy a szárazföldi határtól távol szabálytalanul távozó migránsok felderítésére és feltartóztatására vonatkozó rendőrségi és csendőrségi kapacitásokat a járőrözési és felügyeleti tevékenység révén, ideértve a légi megfigyelési rendszerek fokozott alkalmazását.
- A határvédelemért és az irreguláris migráció elleni küzdelemért felelős valamennyi hatóságot¹⁰ fel kell szólítani, hogy többek között tevékenységük következetes összehangolása, valamint a hírszerzési információk, adatok és eszközök megosztása révén javítsák a kölcsönös együttműködést és indítsanak több közös műveletet. Késedelem nélkül fel kell állítani a nemzeti koordinációs és közös kockázatelemzési központot, amihez az EU is segítséget nyújt.
- A migránsok szabálytalan távozásának megelőzésére és az embercsempészek alkalomszerű feltartóztatására irányuló fellépésen túlmenően e hatóságok tevékenységének kifejezetten célba kell vennie a migráncsempész bűnszervezetek közép- és felsővezetői szintű tagjainak azonosítását és letartóztatását, valamint vagyonuk lefoglalását.
- A Törökországba szabálytalanul belépő személyek számának csökkentése érdekében meg kell erősíteni az ország délkeleti és keleti szárazföldi határán végzett felügyeleti

⁹ Az ezen az oldalon említett adatok a Bizottság szolgálatai által végzett számítások, amelyek a Frontextől és a török hatóságoktól származó információkon alapulnak. Valamennyi adat tájékoztató jellegű és módosítható.

¹⁰ A török hatóságok arról értesítették a Bizottságot, hogy a jelenlegi geopolitikai helyzet tükrében elvetették a Törökország integrált határigazgatási stratégiájának végrehajtására vonatkozó 2006-os nemzeti cselekvési tervben felvázolt eredeti tervet, amely szerint egy egységes, nem katonai, szakosított szerv jött volna létre, amelyre átruházták volna az összes határigazgatási hatáskört és erőforrást.

tevékenységet. E célból folytatni kell a török szárazföldi erők korszerűsítését: a sorkatonák helyett több jól képzett szerződéses tisztet kell alkalmazni, modern megfigyelőberendezéseket kell használni, és be kell vezetni a rugalmas járőrözést.

- A török hatóságoknak minden lehetőséget ki kell használniuk az irreguláris migránsok származási és tranzitországaiknak hatáságaival való együttműködés kialakítására a határőrizeti tevékenységek és a migráncsempész szervezetekre vonatkozó információk megosztása terén.

Ezzel párhuzamosan folytatni kell az e témakörbe tartozó egyéb követelmények és a kapcsolódó ajánlások teljesítésére irányuló munkát, hiszen e célok elérése ugyancsak hozzá fog járulni az irreguláris migráció hatékonyabb megelőzéséhez.

A szomszédos tagállamokkal folytatott határ menti együttműködést illetően a Bizottság az alábbi intézkedések megfontolását javasolja Törökországnak:

- a Kapitán Andrejevónál létrehozandó háromoldalú központról szóló, 2015 májusában aláírt megállapodást haladéktalanul életbe kell léptetni;
- létre kell hozni a török és a görög parti őrség közötti biztonságos kommunikációs csatornát a migráncsempészettel kapcsolatos információk időben történő megosztása céljából;
- Törökországnak operatív együttműködést kell kialakítania a Frontex-szel, hogy kihasználhassa az ügynökségnek a feltartóztatott migránsok kikérdezése terén szerzett szakértelmét, valamint hozzáférhessen az embercsempész hálózatok módszereivel kapcsolatos, ilyen módon szerzett információkhoz.

Emellett felül kell vizsgálni a törökországi **vízumügyi rendszert**, hogy hatékonyabban meg lehessen előzni az olyan harmadik országbeli állampolgárok Törökország területére történő beutazását, akik az ország külső határait szabálytalanul átlépve az EU-ba kívánnak továbbutazni.

E célból a január 8-i és a február 5-i, a Szírián kívül tartózkodó szíriai állampolgárokkal, illetve az iraki állampolgárokkal kapcsolatos intézkedésekre építve a török hatóságoknak most az azon további országok állampolgáira vonatkozó vízumügyi rendszer megerősítését kell előtérbe helyezniük, amelyekből 2015-ben a legtöbben érkeztek Törökországon át szabálytalanul az EU-ba – ide tartozik Afganisztán, Pakisztán, Irán, Marokkó, Palesztina, Szomália, Banglades, Libanon, Algéria stb.¹¹ Ezen túlmenően alaposan fel kell mérni a bármely más olyan országból érkező irreguláris migráció lehetőségét, amely állampolgárai számára Törökország vízummentességet biztosít vagy lehetővé teszi az e-vízum megszerzését. Ezzel összefüggésben a vízummentességet élvező és a vízumköteles országok EU által összeállított jegyzékét kell irányadónak tekinteni¹².

A különböző országokkal szemben jelenleg alkalmazott vízumügyi rendszer, valamint az egyes országok állampolgárai tekintetében megfigyelhető migrációs és embercsempészeti minták függvényében Törökországnak a következő intézkedéseket kell végrehajtania:

- vízumkötelezettséget kell bevezetni a magas migrációs kockázatot jelentő és jelenleg vízummentességet élvező egyes országok állampolgáraival szemben;

¹¹ A Törökországon keresztül az EU területére szabálytalanul érkező személyek állampolgárságára vonatkozó statisztikai adatok a bizottsági szolgálati munkadokumentumban találhatók.

¹² A Törökország által az irreguláris migráció fő forrásait jelentő országokkal szemben alkalmazott vízumügyi rendszerre vonatkozó információk és az ugyanezen országokkal szemben alkalmazott uniós vízumügyi rendszerrel való összehasonlítás a bizottsági szolgálati munkadokumentumban találhatók.

- amennyiben a török hatóságok úgy döntenek, hogy fenntartják az irreguláris migráció potenciális forrását jelentő harmadik országok állampolgárainak vízummentességét: e kedvezményt az érintett országokkal kötendő visszafogadási megállapodás mihamarabbi aláírásának és hatékony végrehajtásának feltételéhez kell kötni;
- meg kell szüntetni azt a lehetőséget, hogy a magas migrációs kockázatot jelentő egyes országok állampolgárai e-vízum birtokában beléphessenek Törökországba (amennyiben ez jelenleg lehetséges), és kötelezővé kell tenni számukra, hogy vízumkérvényt nyújtsanak be Törökország valamely diplomáciai képviselőjénél, ahol alaposan ellenőrizhetők a migrációs és biztonsági kockázatok;
- amennyiben a török hatóságok úgy döntenek, hogy fenntartják az irreguláris migráció potenciális forrását jelentő harmadik országok állampolgárainak arra vonatkozó lehetőségét, hogy e-vízum birtokában beléphessenek Törökországba: az e-vízumok birtokosait a határátlépéskor alaposabb ellenőrzésnek kell alávetni annak megvizsgálása érdekében, hogy ténylegesen eleget tesznek-e az e-vízum megszerzésére vonatkozó feltételeknek;
- bővíteni kell a vízumkiadással foglalkozó török konzulátusi tisztviselők szakértelmét és kapacitását annak biztosítása érdekében, hogy a vízumkérelmet benyújtó személyeknek valóban jogszerű indokuk legyen a Törökországba való beutazásra, és szándékukban álljon visszatérni hazájukba; ezzel egyidejűleg meg kell erősíteni a vízumkiadási rendszer egészének integritására vonatkozó belső ellenőrzési normákat, különösen a magas kockázatot jelentő országokban működő nagykövetségeken;
- az irreguláris migráció fő forrásaiként azonosított országok állampolgárai számára kötelezővé kell tenni a repülőtéri tranzitvízumot.

Törökországnak az eddig végrehajtott jelentős erőfeszítésekre¹³ építve további előrelépéseket kell tennie az e témakörbe tartozó, **nemzetközi védelemmel** kapcsolatos követelmények teljesítése terén. Konkrétan:

- A török hatóságoknak változatlanul törekedniük kell a nemzetközi védelemben részesülő személyek szociális szolgáltatásokhoz (főként a gyermekeik iskoláztatásához), jogszerű munkalehetőségekhez, méltó lakhatáshoz, szakképzéshez és nyelvi képzéshez való hozzáféréseinek előmozdítására, továbbá minden olyan kezdeményezés támogatására, amely hozzájárul társadalmi beilleszkedésükhöz és gazdasági önállóságukhoz a török társadalomban.
- Ezen túlmenően a török hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzetközi védelemért folyamodók kérelme a lehető legrövidebb időn belül elbírálásra kerüljön, aminek eredményeként vagy megkapják a török jogrendben előírt védelmi státuszok egyikét, vagy – a kérelem elutasítása esetén – Törökország területének elhagyására felszólító határozatot kapnak. Ebben az összefüggésben meghatározó jelentőségű, hogy a migrációkezeléssel foglalkozó főigazgatóság célirányos intézkedéseket hozzon annak érdekében, hogy:
 - csökkentse a hosszú ideje elbírálatlan kérelmekkel kapcsolatos ügyhátralékot¹⁴;

¹³ Az ütemterv nemzetközi védelemmel kapcsolatos követelményeinek teljesítése terén Törökország által a beszámolási időszakban tett előrelépésekről lásd a bizottsági szolgálati munkadokumentumot.

¹⁴ Az ügyhátraléokra vonatkozó részletek a bizottsági szolgálati munkadokumentum vonatkozó bekezdésében találhatók.

- biztosítsa, hogy a Törökországba szabálytalanul belépő és nemzetközi védelemért folyamodó azon migránsokat, akiknek kérelmét jogosulatlannak minősítették, idejében visszaküldjék származási országukba;
- megakadályozza, hogy azok a menedékkérők, akiknek kérelme elbírálás alatt áll, valamint akik menedékkérelmük elutasítását követően a Törökországból való távozásra várnak, megszőkjenek és továbbutazzanak az EU-ba.

E célok elérése érdekében helyénvaló ésszerűsíteni az eljárásokat, elsősorban a külföldiekre és a nemzetközi védelemre vonatkozó törvény végrehajtásakor követendő konkrét szabályokat rögzítő jogszabály elfogadása révén.

4. 3. TÉMAKÖR: KÖZREND ÉS KÖZBIZTONSÁG

Az első jelentés egyaránt bemutatta a török rendszer erősségeit és hiányosságait az e témakörbe tartozó követelmények teljesítését illetően.

2014 októbere óta a török hatóságok további lépéseket tettek, például 2016. február 19-én megerősítették az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló egyezményét; az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezményét; a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezményét; valamint az elítélt személyek átszállításáról szóló egyezményének kiegészítő jegyzőkönyvét.

Mindazonáltal az első jelentés azt is megállapította, hogy e fejlemények ellenére a 3. témakör követelményeinek teljesítése lényegesen elmarad az 1. és 2. témakör terén elért eredményektől. A követelmények teljesítése érdekében a Bizottság a következő intézkedések Törökország általi végrehajtását szorgalmazza:

- több esetben kell eleget tenni a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó tagállami felkéréseknek, valamint fel kell gyorsítani a válaszadást és a végrehajtást; érdemes fontolóra venni egy egységes és átfogó jogszabály kidolgozását, amely ésszerűsítene a Törökország büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségeinek végrehajtásakor alkalmazott eljárásokat;
- tevékenyen együtt kell működni minden tagállam illetékes hatóságaival a rendőrségi együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés keretében;
- meg kell kezdeni az Európa Tanács a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló 1981. évi egyezményének végrehajtását, és meg kell erősíteni ezen egyezmény kiegészítő jegyzőkönyvét (CETS 181.). A személyes adatok védelmére vonatkozóan az EU és az Európa Tanács normáival összhangban álló jogszabályokat kell elfogadni;
- az Europollal operatív együttműködési megállapodást, az Eurojusttal pedig együttműködési megállapodást kell kötni, amint hatályba lép a személyes adatok védelmére vonatkozó megfelelő jogi keret; addig is a török hatóságokat arra biztatják, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt az e két ügynökséggel megvalósuló információcsere és együttműködés javításáért;
- el kell fogadni a 2016–2018 közötti időszakra szóló, szervezett bűnözés elleni új cselekvési tervet, amely lehetővé teszi a szervezett bűnözés valamennyi formája –

különösen a kábítószer-kereskedelem, az emberkereskedelem, a fegyverkereskedelem és a hamisított áruk kereskedelme – elleni fellépés megerősítését;

- információt kell szolgáltatni az EU-nak a jelenleg Törökországban tevékenykedő nemzeti és transznacionális bűnszervezetekről, kitérve módszereikre, valamint arra, hogy a török hatóságok miként lépnek fel e szervezetek bűnözői tevékenysége ellen;
- meg kell kezdeni az Európa Tanács nemrégiben megerősített, emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezményének végrehajtását, és az e területre vonatkozó török nemzeti jogi keretet össze kell hangolni az említett egyezmény és az uniós vívmányok által meghatározott normákkal;
- meg kell erősíteni a migrációkezeléssel foglalkozó főigazgatóságnak az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására és védelmére vonatkozó kapacitását;
- meg kell kezdeni az Európa Tanács nemrégiben megerősített, a pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló egyezményének (CETS 198.) végrehajtását, és az e területre vonatkozó török nemzeti jogi keretet össze kell hangolni az említett egyezmény által meghatározott normákkal;
- bővíteni kell a pénzügyi bűncselekmények kivizsgálásával foglalkozó hivatal (MASAK) kapacitását a gyanús ügyletek elemzésére és a pénzmosás, illetve a terrorizmusfinanszírozás eseteinek leleplezésére vonatkozóan;
- a török jogi keretet teljes mértékben össze kell hangolni az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének rendelkezéseivel;
- jogszabályok elfogadása révén biztosítani kell a Korruptió Elleni Államok Csoportja (GRECO) valamennyi ajánlásának hatékony nyomon követését; továbbá el kell fogadni a civil társadalommal való konzultáció keretében kidolgozott új nemzeti antikorrupciós cselekvési tervet, és végrehajtásának felügyeletét egy olyan testületre kell bízni, amely képes kellőképpen független és átlátható tevékenységet folytatni;
- antikorrupciós képzési programokat és etikai kódexeket kell kidolgozni a határigazgatás és az irreguláris migráció megelőzése terén tevékenykedő tisztviselők számára, és fokozni kell a megvesztegetésben érintett minden tisztviselő következetes büntetőjogi felelősségre vonására irányuló erőfeszítéseket;
- alá kell írni és meg kell erősíteni az Európa Tanács 1957. évi kiadatási egyezményének (CETS 24.) 1975., 2010. és 2012. évi kiegészítő jegyzőkönyveit, az Európa Tanács kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 1959. évi egyezményének (CETS 30.) 2001. évi kiegészítő jegyzőkönyvét; valamint meg kell kezdeni az Európa Tanács elítélt személyek átszállításáról szóló, 1983. évi egyezménye (CETS 112.) 1997. évi kiegészítő jegyzőkönyvének végrehajtását;
- alá kell írni és meg kell erősíteni a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. évi hágai egyezményt csakúgy, mint a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. évi hágai egyezményt;
- csökkenteni kell a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. évi hágai egyezmény szerinti bírósági eljárások végrehajtásában tapasztalható késedelmeket.

5. 4. TÉMAKÖR: ALAPVETŐ JOGOK

Az első jelentés megállapította, hogy e témakör számos követelménye már teljesült; mindazonáltal arra is rámutatott, hogy néhány kiemelkedő fontosságú területen további előrelépésre van szükség.

Azóta nem következett be számottevő változás e területeken, ezért az első jelentés vonatkozó ajánlásai változatlanul aktuálisak. Ezt figyelembe véve a Bizottság felkéri Törökországot az alábbiakra:

- felül kell vizsgálni a terrorizmussal kapcsolatos török jogszabályokat annak érdekében, hogy azokat összehangolják az uniós vívmányokkal, az Európa Tanács normáival és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) a terrorizmussal összefüggő ítélkezési gyakorlatával;
- megkülönböztetést tiltó jogszabályokat kell elfogadni a személyek számára faji vagy etnikai származástól függetlenül egyenlő bánásmódot biztosító uniós vívmányokból merítve ösztönzést;
- nemzeti cselekvési tervet kell elfogadni a törökországi romák helyzetének javítása céljából, és a végrehajtás nyomon követésébe be kell vonni a roma civil társadalmi szervezeteket;
- meg kell erősíteni az emberi jogok európai egyezményének (EJEE) 4. és 7. jegyzőkönyvét, vagy biztosítani, illetve igazolni kell, hogy a török jogi keret azokkal egyenértékű rendelkezéseket tartalmaz;
- folytatni kell az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) megsértésének megakadályozására irányuló cselekvési terv végrehajtását, valamint nyomon kell követni az Emberi Jogok Európai Bírósága által az Incal-ügycsoportba tartozó ügyekben hozott ítéleteket;
- továbbra is képzést, támogatást és iránymutatást kell nyújtani a bűnüldöző szervek tagjai, a bírák és az ügyészek számára, hogy a hatályos jogszabályok értelmezésekor figyelembe vegyék az emberi jogok európai egyezményét (EJEE) és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatát;
- el kell fogadni a bűnüldöző szervek által elkövetett esetleges egyéni jogsértések felügyeletét ellátó független testületet létrehozó jogszabályt.

6. 5. TÉMAKÖR: AZ IRREGULÁRIS MIGRÁNSOK VISSZAFOGADÁSA

Az első jelentés e témakör követelményeinek végrehajtása tekintetében igen csekély haladásról számolt be. A bizottsági szolgálati munkadokumentum rámutat néhány, azóta bekövetkezett pozitív fejleményre.

Mindenképp említésre méltó, hogy a novemberi csúcstalálkozót követően Törökország szorosabbra fűzte kapcsolatát a görög hatóságokkal, ezáltal elősegítve a hatályos létoldali jegyzőkönyv végrehajtását. Számos szakértői találkozóra került sor, amelyek eredményeként Törökország felgyorsította a Görögország által 2016 folyamán benyújtott, még függőben lévő 864 visszafogadási kérelem elbírálását. Emellett 2016 februárjában Törökország Bulgáriának

kétoldalú jegyzőkönyv megkötését javasolta az EU–Törökország visszafogadási megállapodás keretében.

Ugyanakkor több fontos intézkedés végrehajtása még várat magára. Törökországnak konkrétan az alábbiak tekintetében kell lépéseket tennie:

- meg kell kezdeni az EU–Törökország visszafogadási megállapodás harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását és gyakorlati végrehajtását valamennyi tagállam tekintetében, amint arra Törökország 2016. június 1-jei kezdettel kötelezettséget vállalt;
- addig is lényegesen javítani kell a meglévő kétoldalú visszafogadási kötelezettségek teljesítését; a Görögországgal kötött megállapodás összefüggésében Törökországnak konkrétan:
 - fokoznia kell a visszafogadási kérelmek határidőn belüli kezelésére irányuló erőfeszítéseit, főként a kétoldalú jegyzőkönyvben előírt gyorsított eljárás alkalmazása révén;
 - növelnie kell a pozitív visszajelzések számát, illetve ellenkező esetben következetesen indokolnia kell az elutasítást;
 - további tengeri kikötőket kell megnyitnia a visszafogadott személyek utazásának megkönnyítése céljából;
 - lehetővé kell tennie az összekötő tisztviselők cseréjét, ezáltal előmozdítva az irreguláris migránsok személyazonosságának megállapítását és visszafogadását;
- javítani kell az EU–Törökország visszafogadási megállapodás már alkalmazandó, a saját állampolgárok és a hontalan személyek visszatérésére és visszafogadására vonatkozó azon rendelkezéseinek végrehajtását, amelyeket jelenleg nem minden török diplomáciai képviselőt érvényesít következetesen.

7. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS TOVÁBBI LÉPÉSEK

2015 folyamán Törökország bizonyos ideig igen korlátozott eredményeket ért el az ütemterv végrehajtása terén, ez azonban a 2015. november 29-i EU–Törökország csúcstalálkozó nyomán megváltozott, és a török hatóságok azóta fokozták erőfeszítéseiket.

A Bizottság üdvözli a török hatóságok megerősített szerepvállalását és eltökéltségét, elismeri az eddig tett számos jelentős előrelépést, és a reformfolyamat további felgyorsítását – és elsősorban az e jelentésben azonosított hiányosságok sürgős kezelését – szorgalmazza, hogy Törökország ambiciózus törekvéseinek megfelelően 2016 októberéig az ütemterv valamennyi követelménye teljesüljön.

A Bizottság változatlanul támogatja Törökországot az ütemterv végrehajtásában, és tevékenyen nyomon követi a vonatkozó fejleményeket, hogy 2016 őszén előterjeszthesse következő eredményjelentését.